

spekterede af dem, der have staaet i Forbindelse med dem; men jeg tør endog saa hasardere den Sætning, at man, naar man vil betragte Skolen som tilbøielig dannende Grundlaget for den Dannelse, Embedsstanden har faaet, da ganske trostigt kan sætte den danske Embedsstand, både den geistlige og juridiske og, hvis man vil, den, man kalder den mere fri, Lægerne og Sagsførerne, som ikke ere egentlige Embedsmænd, ved Siden af andre Landes; jeg mener, at Enhver, der har en lille Emule Kjendskab til andre Landes Forhold, trostigt kan sætte vor Embedsstand ved Siden af andre Landes med Hensyn til almindeligt humanistisk Dannelse, og derfor skal man ikke kaste Brag paa den Skole, vi have; thi man kunde let derved komme til at vrage Noget, som man maaske ikke har tænkt sig, fordi man har levet under bedre Aar. Jeg tror endog, at Skolen, i alt Fald som Grundlag for den højere Videnskabelighed, hvad jeg tidligere har antydet i mit Foredrag, har vist, at den har kunnet lede til et Hødepunkt, som for vor hele nationale Bevidsthed er af ikke ringe Betydning, og som har givet sit Præg paa adskillige af de store Navne, som jeg ikke her skal gjentage eller supplere med de mange, som de kunne suppleres med. Jeg siger altsaa: Man skal ikke saaledes kaste Brag paa disse Skoler, man maa dog erkjende, at, naar der kræves en saadan stadig fortsat og usfortrøden Arbeiden, og Skolemandens Virksomhed ogsaa kræver en meget lang og besværlig Uddannelse, saa maa man ikke gjøre Stillingen anderledes for den lille begrænsede Kreds af hundrede Lærere, eller hvormange det nu er, end at den, der søger Raad til en Lærervirksomhed eller til pædagogisk Udvikling, kan sætte sig det som et Livsformaal; thi et saadant maa dog ethvert Menneffe sætte sig. Dernæst er det besynderligt, at man ikke indser, at en Institution ligesom et Land, saalange det skal betragtes som saadant, maa have et vist Omraade. Man kan ikke sige, at man har et Skolevæsen, fordi man har to à tre Skoler, ligesaa lidt som man kan sige, at man har en Armee, fordi man har to à tre Batailloner, og vil bygge sit Militær-

væsen derpaa. Jeg tror ogsaa, at det maa virke yderst nedtrykkende paa Lærerne i det Hele, naar det hedder, at der er Nogle, som finde sig beroligede ved foreløbig at nedlægge to Skoler, men at der er Andre, som nok have Lust til at nedlægge fire; hvad der i Fremtiden kan komme af Begjærlighed i denne Henseende, vides ikke. Dette forekommer mig at være indlysende, og det er af Bigtighed for Skolens hele Bygning, især naar man som jeg haaber at kunne frembringe Forbedringer i disse Stillinger. Det, der ved en saadan Foranstaltning skulde vindes i materiel Henseende, maatte da være af overordentlig stor Betydning, for at den skulde kunne ske, men dette er overordentlig langt fra at være Tilfældet. Man har jo nu foreløbig oftere haft fat paa Metropolitan-skolen, og saa er Randers fulgt med som et lille Bartoi efter det store; Gud veed egentlig, hvorfor det skulde være Randers, det har altid været mig en Gaade. Hvad Metropolitan-skolen angaar, har man nævnt forskjellige Grunde, men det kan ikke falde mig ind at gaa dybere ind paa disse. Jeg glædede mig over, at det ærede Medlem fra Skanderborg (Tauber) som en af kun faa Stemmer — og jeg tilstaar, at jeg mindst havde ventet den fra den Side — havde en vis Godhed for Metropolitan-skolen, og dette har da atter givet mig en vis Godhed for hans Udtalelser i den Retning — en sjelden Godhed, tilstaar jeg. Men han søiede Noget til, som jeg rigtignok antager han mente var et Billede, der muligens kunde komme frem, men som hverken han eller Andre vilde holde saa stærkt paa. Jeg maa imidlertid dog sige, at skulde der være Spørgsmaal om Gjennemførelsen af en Plan, bygget paa dette Historisk-Nordiske eller hvad man skal kalde det, saa forekommer det mig, at mange og meget væsentlige Grunde tale for, at dette fandt Sted netop ved Metropolitan-skolen. Men, som sagt, jeg skal ikke gaa dybere ind derpaa. Jeg maa dog sige til, at hvis jeg ikke misforstod den ærede Rigsdagsmand, maa jeg, hvorvel jeg nødig atter vil være uenig med ham, dog være det, forsaavidt som han mente, at der